

Co dělat, když dítě plynule čte a počítá...

(Dobrý den s kurýrem, 2.2.2015, Iva Pašková)

Jak mají k malému chytrolínovi přistupovat rodiče?

Mezi předškoláky je mnoho dětí, které plynule čtou a počítají. Nikdo je nenutí, učí se samy. Veřejnost má však zažité, že není vhodné, aby se děti učily samy číst, psát a počítat, protože se dítě naučí spoustu zlovyků. Co tedy dělat? Podporovat, nebo raději brzdit jejich touhu po učení? Na několik otázek odpověděla Nataša Gmentová, psycholog a vedoucí pedagogicko-psychologické poradny v Uherském Hradišti.

Co dělat, když dítě plynule čte a počítá?

Vím, že vás možná má odpověď překvapí, ale není třeba dělat nic zásadního. Literatura uvádí, že asi 2-4 % dětí (s narůstajícími odklady školní docházky i více) umí v předškolním věku číst a počítat přibližně na úrovni začátku druhého pololetí 1. třídy. To, že dítě umí číst a počítat při vstupu do školy, nemusí jednoznačně znamenat, že je mimořádně nadané a pro vstup do školy ve všech směrech zralé. Pokud dítě s touto dovedností do školy nastoupí, zkušená paní učitelka ví, jak takové dítě do procesu výuky vtáhnout, aby byla pro něj atraktivní, aby kopírovala jeho aktuální možnosti a schopnosti. Další vývoj pak ukáže, zda šlo u dítěte o přechodnou akcelerační dovednost, nebo je to dítě mimořádně nadané, kterému je nutno výukové požadavky naplnit zrychlujícím se a prohlubujícím obsahem. Jakékoli nejasnosti v tomto směru mohou rodiče konzultovat s odborníky z pedagogicko-psychologických poraden, v jejichž kompetenci je identifikace dětí a žáků mimořádně nadaných. Jak se vlastně pozná nadané dítě? Nadané dítě je bystré, má bohatou slovní zásobu, dokáže výstižně popsat věci kolem nás, má velmi široké nebo naopak velmi úzce zaměřené zájmy. Často upřednostňuje encyklopedické znalosti, jeho netradiční vidění světa a propojování jednotlivostí do netypických, ale smysluplných celků je pozoruhodné a nesmírně tvořivé. Jeho smysl pro humor nejen pobaví, ale často přivede i do rozpaků.

Jako každé dítě i to nadané prožívá nejen své radosti, ale i starosti. Díky výborně rozvinuté schopnosti domýšlet důsledky a často nadprůměrně vyvinutému smyslu pro spravedlnost jej mohou trápit témata, která děti jeho věku neřeší. Chci tím říct, že výjimečnost, kterou jsou tyto děti obdarovány, s sebou přináší i určitou křehkost, se kterou je třeba velmi citlivě pracovat. Jak mají k malému "chytrolínovi" přistupovat rodiče?

Jako ke každému jinému dítěti, s respektem k jeho potřebám a jejich naplnění. Je třeba počítat s tím, že se jako rodiče nadaného dítěte pravděpodobně méně vyspí, budou nuceni odpovídat na velké množství nekonečných otázek, často jim bude docházet dech i znalosti, budou plně "vtaženi" do zájmového života svých dětí a budou neustále překvapováni, neboť jejich nadané dítě bude pravděpodobně vždycky ve svých úvahách krok před nimi. Nemusí se znepokojovat, když jejich dítě bude zkoušet spoustu nových věcí a tyto bude zase opouštět, časem se většinou samo rozhodne a jeho zájmy se vyhraní.

Ale opatrní, dle mého názoru, by měli být rodiče v jedné věci. Neměli by se u dítěte soustředit pouze na oblast, ve které vyniká, ale měli by se snažit pomoci mu zvládat situace, které nejsou jeho silnou stránkou. Např. geniálního matematika, který současně není moc šikovný třeba v tělocviku, nesměrovat pouze na účast v matematických soutěžích a olympiádách, ale vést jej k radosti z pohybu a rekreačního sportu. Nebezpečná je rovněž jednostrannost tlaku pouze na výkon, kdy je dítě ochuzováno o svůj svět volné hry a fantazie. Obecně vodítkem našeho výchovného vedení by měla být především citová vřelost a stabilita, přiměřenost, rozmanitost a vyváženost, pokud chceme, aby naše dítě bylo vyrovnané a schopné zvládat stresové situace života.

Mají ho přihlásit do běžné třídy? Není vhodnější individuální přístup třeba v Montessori?

Alternativa klasické formy vzdělávání je možná, záleží ale na posouzení celého komplexu vlivů a osobitých charakteristik dítěte. Vhodnost výběru mají rodiče opět možnost konzultovat s odborníky pedagogicko-psychologické poradny.

Velmi často dostávám otázky týkající se výběru vhodného typu škol a léta praxe mi potvrzují, že sebelepší vzdělávací projekt deklarující ty "nejčistší" vzdělávací principy se mívá účinkem, pokud jeho

nositeli nejsou lidé, kteří si dokáží s dětmi vytvořit pevný vztah založený na vzájemném respektu a obohacení.